EIROPAS
KOMISIJA

Strasbūrā, 17.12.2019.
COM(2019) 652 final

Ieteikums

PADOMES IETEIKUMS

par eurozonas ekonomikas politiku

{SWD(2019) 631 final}

Ieteikums

PADOMES IETEIKUMS

par eurozonas ekonomikas politiku

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 136. pantu saistībā ar 121. panta 2. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu[1] un jo īpaši tās 5. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību[2], un jo īpaši tās 6. panta 1. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

(1) Eurozona turpina paplašināties, taču pastāv savstarpēji saistīti riski attiecībā uz perspektīvām un nenoteiktība nākotnē. Turklāt iezīmējas risks, ka vāja produktivitāte un iedzīvotāju novecošana stimulēs turpmāku, ilgstošu zemas izaugsmes un inflācijas periodu. Lai gan izlaides starpība kopš 2017. gada ir bijusi pozitīva un 2018. gadā veidoja 0,7 % no potenciālā IKP, paredzams, ka potenciālā izaugsme arī turpmāk būs zemāka par pirmskrīzes līmeni[3]. Pamatinflācija 2018. gadā saglabājās 1–1½ % amplitūdā, un prognozēts, ka 2019., 2020. un 2021. gadā tā saglabāsies aptuveni 1½ % apmērā. Darba tirgus rādītāji turpina uzlaboties, kaut gan lēnākā tempā, un paredzams, ka nodarbinātības pieaugums palēninās vēl vairāk un problēmas saistībā ar darbvietu kvalitāti saglabāsies. Nominālās algas pieaugums ir nostiprinājies, 2018. gadā sasniedzot aptuveni 2¼ % pieaugumu pēc vairākiem gadiem, kad pieaugums bija zemāks par 2,0 %, un paredzams, ka 2019. gadā tas sasniegs aptuveni 2½ %, bet 2020.–2021. gadā nokritīsies atkal līdz 2¼ %. Par spīti labajiem darba tirgus apstākļiem reālo algu pieaugums ir palielinājies tikai lēnām un joprojām ir zems – 2018. un 2019. gadā tas bija zemāks par 1 %, un tiek prognozēts, ka 2020. un 2021. gadā tas būs attiecīgi 0,7 % un 0,8 %. Paredzams, ka eurozonas tekošā konta pārpalikums samazināsies. Dalībvalstis ar deficītu samazināja vai pavērsa pretējā virzienā savu tekošā konta deficītu, pat ja tajās joprojām tiek reģistrēta rekordliela negatīva neto starptautisko ieguldījumu pozīcija (*NIIP*)[4]. Tajā

[1] OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.

[2] OV L 306, 23.11.2011., 25. lpp.

[3] Visi prognozētie skaitļi šajā dokumentā ir ņemto no Eiropas Komisijas 2019. gada rudens prognozes.

[4] Eiropas Komisija (2019), 2020. gada brīdināšanas mehānisma ziņojums, COM(2019)651 final.

pašā laikā dažas dalībvalstis turpināja uzturēt pastāvīgi augstus tekošā konta pārpalikumus un tādējādi turpina palielināt savu neto starptautisko ieguldījumu pozīciju. Tekošā konta bilances dinamiku eurozonā ietekmē ārējā pieprasījuma pavājināšanās, jo īpaši uz eksportu orientētās dalībvalstīs ar augstu tekošā konta pārpalikumu, kuras ir ļoti atkarīgas no ārvalstu eksporta pieprasījuma.

(2) Lai palielinātu izaugsmes potenciālu, vienlaikus nodrošinot vides un sociālo ilgtspēju un veicinot patiesu konverģenci starp eurozonas dalībvalstīm, ir vajadzīgas strukturālas reformas nolūkā uzlabot ilgtspējīgu izaugsmi un investīcijas materiālajā un nemateriālajā kapitālā nolūkā palielināt ražīgumu. Tas jo īpaši palīdzētu tām dalībvalstīm, kuru izaugsmes potenciāls ir acīmredzami zemāks par eurozonas vidējo rādītāju. Tas būtu nepieciešams arī tādēļ, lai novērstu to, ka eurozonas ekonomikā iestājas ieildzis periods ar zemu potenciālo izaugsmi un ražīgumu, zemu cenu inflāciju un algu pieaugumu, kā arī pieaugošu nevienlīdzību. Reformas un investīcijas joprojām ir izšķiroši svarīgas, lai nodrošinātu, ka eurozona atjauno izaugsmes tempu, vidējā termiņā un ilgtermiņā pārvar spēcīgāku spiedienu, ko rada arī demogrāfiskās situācijas pasliktināšanās, un veicina pāreju uz ilgtspējīgu ekonomiku, palīdzot eurozonai un tās dalībvalstīm sasniegt ANO ilgtspējīgas attīstības mērķus.

(3) Pamanāma kļūst klimata pārmaiņu ekonomiskā ietekme, kas ir viens no lielākajiem sistēmiskajiem riskiem, ar ko mūsdienās saskaras pasaules ekonomika, finanšu sistēmas un sabiedrība. Klimata pārmaiņu un plašākā nozīmē vides degradācijas radītie riski globālajai ekonomikai kļūst arvien aktuālāki, un tie ietekmēs mūsu sabiedrības visneaizsargātākās grupas. Ja netiks veikti atbilstīgi pasākumi, tas varētu negatīvi ietekmēt mūsu ekonomikas noturību, iekļautību un ilgtermiņa izaugsmes potenciālu. Šajā kontekstā būtiska nozīme būtu investīcijām un regulatīvu un finansiālu apstākļu radīšanai, lai nodrošinātu sakārtotu pāreju uz ilgtspējīgu ekonomiku. Ja vides un klimata problēmas tiks risinātas pareizi, tā būs arī iespēja atdzīvināt Eiropas ekonomiku ilgtspējīgas attīstības virzienā. Šajā sakarā Komisija ir nākusi klajā ar Eiropas "zaļo kursu" kā Eiropas izaugsmes stratēģiju, kas ietvers pirmo Eiropas klimata tiesību aktu, lai tiesību aktos iestrādātu 2050. gada klimatneitralitātes mērķi. Vienlaikus zaļajā pārejā būs jāņem vērā ietekme uz dažādām sabiedrības daļām. Investīcijas, kas veicina pāreju uz ilgtspējīgu ekonomiku, būs jāpapildina ar ieguldījumiem prasmēs un atbalstu darbvietu maiņai, lai nodrošinātu, ka visi iedzīvotāji gūst labumu no tehnoloģiskajām pārmaiņām, jo īpaši nozarēs un reģionos, kas digitālās un zaļās pārejas jomā atpaliek.

(4) Publiskā un privātā sektora līdzekļu mobilizēšana ieguldījumiem zaļajā un digitālajā pārejā var palīdzēt uzturēt izaugsmi īstermiņā un risināt ilgtermiņa problēmas, ar kurām saskaras mūsu ekonomika. Lai gan digitālā revolūcija var nozīmēt iespējas ražīguma, izaugsmes un darbvietu radīšanas ziņā, tā var arī radīt problēmas, jo īpaši mazāk kvalificētiem darba ņēmējiem, kuriem trūkst prasmju darbam ar jaunajām tehnoloģijām. Eurozonas dalībvalstu atšķirīgais temps pārejā uz digitālo ekonomiku varētu radīt būtisku risku konverģencei un makroekonomiskajai stabilitātei. To varētu pastiprināt spēcīga aglomerācijas ietekme, kas bieži vien sniedz labumu lielajām pilsētām un "uzvarētājs iegūst visu" dinamikai, kura bieži ir vērojama digitālo tehnoloģiju jomā, kas var palielināt nevienlīdzību un negatīvi ietekmēt konverģenci. Investīcijām vajadzētu būt vērstām ne tikai uz pētniecības un inovācijas radīšanu, bet arī uz inovāciju plašāku izplatīšanu visā ekonomikā.

(5) Koordinētāka investīciju stratēģija apvienojumā ar stingrākiem reformu centieniem eurozonas līmenī būtu noderīga, lai atbalstītu izaugsmi un reaģētu uz tādām

ilgtermiņa problēmām kā klimata pāreja un tehnoloģiju pārveide. Budžeta instruments konverģencei un konkurētspējai, kas jāiekļauj Reformu atbalsta programmā, sniegtu finansiālu atbalstu eurozonas dalībvalstīm reformu un investīciju pakešu īstenošanai. *InvestEU*, kas arī sniegs ieguldījumu Ilgtspējīgas Eiropas investīciju plānā, mērķis ir arī piesaistīt papildu investīcijas vismaz 650 miljardu EUR apmērā, lai vēl vairāk veicinātu inovāciju un darbvietu radīšanu ES, tai skaitā finansējot ilgtspējīgu infrastruktūru. Kohēzijas politikas fondiem, kuriem ir izšķiroša nozīme mūsu reģionu un lauku apvidu atbalstīšanā, ir arī nozīme klimata un tehnoloģiju pārkārtošanā, veicinot ilgtspējīgu attīstību. Eiropas Investīciju banka jau ir atvēlējusi 25 % no sava kopējā finansējuma investīcijām klimata jomā un ir paziņojusi par nodomu divkāršot šo daļu. Lai sasniegtu Savienības ilgtspējības mērķus, būtu svarīgi valsts un vietējā līmenī īstenot investīciju projektus, kas aptver pielāgošanos klimata pārmaiņām un to mazināšanu, enerģētikas pārkārtošanu, dekarbonizāciju vai aprites ekonomiku. Investīcijas tīklu nozarēs un infrastruktūrā var palīdzēt uzlabot eurozonas konkurētspēju un veicināt pāreju uz ilgtspējīgāku transportu. Turklāt investīcijas nemateriālajos aktīvos, piemēram, pētniecībā un izstrādē, un prasmēs, būtu svarīgas, lai sagatavotu eurozonas darba tirgu gaidāmajām problēmām.

(6) Ekonomikas ekspansijas ietekme pēdējo gadu laikā dalībvalstīs un reģionos nav bijusi vienmērīga. Lai gan izmantojamo ienākumu līmenis pēdējā laikā ir palielinājies, vairākās eurozonas dalībvalstīs tas joprojām ir zemāks par pirmskrīzes līmeni. Nabadzības un sociālās atstumtības riskam pakļauto cilvēku skaits lielākajā daļā dalībvalstu samazinās, un tagad tas ir par 5 miljoniem mazāks nekā 2012. gadā, taču eurozonā tas joprojām pārsniedz 2008. gada līmeni. Pēc laikposma, kurā dominēja lielas atšķirības, dažas dalībvalstis pēdējo dažu gadu laikā ir panākušas konverģenci ar valstīm, kurām ir augstākie rādītāji IKP uz vienu iedzīvotāju jomā. Tomēr ienākumu daļa, kas ir personām ar augstāko ienākumu līmeni, pēdējos desmit gados ir lēnām palielinājusies, un starp dalībvalstīm joprojām pastāv lielas atšķirības. Lai veicinātu augšupēju konverģenci dalībvalstīs un starp tām, būtu svarīgi veicināt politiku, kuras mērķis ir palielināt iedarbīgumu un taisnīgumu saskaņā ar ilgtspējīgas attīstības mērķiem. Tie rada labākus makroekonomiskos iznākumus ar vienlīdzīgāk sadalītiem ieguvumiem sabiedrībai kopumā, kas arī palīdz veicināt eurozonas kohēziju.

(7) Konsekvence un līdzsvars eurozonas makroekonomikas politikas pasākumu kopumā, tai skaitā monetārajā, fiskālajā un strukturālajā politikā, ir izšķiroši svarīgi, lai nodrošinātu stabilu, iekļaujošu un ilgtspējīgu ekonomikas izaugsmi un efektīvi reaģētu uz pastāvīgi zemo inflāciju, prognožu pasliktināšanos un ilgtermiņa izaugsmes apdraudējumiem. Eiropas Centrālā banka saglabā atbalstošu monetāro politiku, lai palīdzētu inflācijai virzīties uz vidēja termiņa inflācijas mērķa sasniegšanu, vienlaikus atbalstot izaugsmi un darbvietu radīšanu. Fiskālajai politikai ir jāpapildina monetārās politikas nostāja, tāpat kā strukturālajām reformām dažādās nozarēs, tostarp tajās, kuras vajadzīgas, lai pabeigtu ekonomiskās un monetārās savienības (EMS) struktūras izveidi.

(8) Valstu fiskālās politikas koordinācija, pilnībā ievērojot Stabilitātes un izaugsmes paktu un vienlaikus ņemot vērā pieejamo fiskālo telpu un blakusietekmi starp valstīm, atbalsta EMS pienācīgu darbību. Paredzams, ka eurozonas fiskālā nostāja 2020. un 2021. gadā būs visumā neitrāla vai nedaudz ekspansīva. Tajā pašā laikā valstu fiskālā politika joprojām nav pietiekami diferencēta, ņemot vērā dalībvalstīs pieejamo fiskālo telpu. Ja dalībvalstis ar augstu valsts parāda līmeni īstenotu

piesardzīgu fiskālo politiku, tas mazinātu šo valstu parādu, samazinātu neaizsargātību pret satricinājumiem un ekonomikas lejupslīdes gadījumā ļautu pilnībā darboties automātiskajiem stabilizatoriem. No otras puses, turpmāka investīciju un citu produktīvu izdevumu palielināšana dalībvalstīs, kurās budžeta stāvoklis ir labvēlīgs, veicinātu izaugsmi īstermiņā un vidējā termiņā, vienlaikus arī palīdzot atjaunot eurozonas ekonomikas līdzsvaru. Gadījumā, ja prognozes pasliktinās, lai īstermiņā uzturētu izaugsmi, ir svarīgi panākt tādu atbalstošu fiskālo nostāju kopējā līmenī, kas ir vērsta uz produktīviem izdevumiem, un vienlaikus īstenot politiku, pilnībā ievērojot Stabilitātes un izaugsmes paktu, ņemot vērā konkrētās valsts apstākļus un pēc iespējas izvairoties no procikliskuma.

(9) Fiskālās strukturālās reformas joprojām ir izšķiroši svarīgas, lai uzlabotu fiskālo stabilitāti, stiprinātu izaugsmes potenciālu un ļautu īstenot efektīvu fiskālo politiku lejupslīdes gadījumā. Labi funkcionējošas valstu fiskālās sistēmas kopā ar regulāru un rūpīgu izdevumu pārskatīšanu un efektīvu un pārredzamu publisko iepirkumu var stiprināt publisko izdevumu lietderību un efektivitāti un uzlabot fiskālās politikas uzticamību un kvalitāti. Valstu budžetu struktūras uzlabošana gan attiecībā uz ieņēmumiem, gan izdevumiem, tai skaitā resursu novirzīšana investīcijām, izveidojot publisko investīciju stratēģijas, palielinātu publisko budžetu ietekmi uz izaugsmi, palielinātu ražīgumu un sāktu risināt steidzamās ilgtermiņa problēmas, kas saistītas ar zaļo un digitālo ekonomiku. Lai nodokļu sistēmas padarītu efektīvākas un taisnīgākas, būtiski ir vienkāršot un modernizēt nodokļu sistēmas un novērst krāpšanu nodokļu jomā, izvairīšanos no nodokļu maksāšanas un nodokļu apiešanu, piemēram, veicot pret agresīvu nodokļu plānošanu vērstus pasākumus. Tas, cik viegli mobilie resursi var pārvietoties eurozonā, palielina nodokļu konkurences iespējas. Tādēļ koordinācija starp dalībvalstīm ir būtiska, lai risinātu jautājumus, kas saistīti ar peļņas novirzīšanu, pārmērīgu nodokļu konkurenci un vispārēju sacensību par iespējami zemākiem uzņēmumu ienākuma nodokļiem. Šajos centienos būtu svarīgi panākt vienošanos par kopējo konsolidēto uzņēmumu ienākuma nodokļa bāzi, kā arī vienošanos par peļņas sadales pārskatīšanu starp valstīm un par minimālas faktiskas nodokļu uzlikšanas nodrošināšanu. Nodokļu slogs eurozonā ir salīdzinoši liels un vērsts uz darbaspēku, un īpašuma vai vides nodokļi veido ļoti nelielu daļu no nodokļu ieņēmumiem. Tomēr abi pēdējie minētie var būt mazāk kaitējoši izaugsmei un darbaspēka piedāvājumam un pieprasījumam un var veicināt ilgtspējīgu izaugsmi, stimulējot patērētāju un ražotāju "zaļāku" rīcību. Nodokļu jomā būtu labāk jāņem vērā klimata dimensija un konsekventāk jārisina emisiju un oglekļa emisiju pārvirzes jautājums. Tādēļ, lai palīdzētu pāriet uz zaļo ekonomiku, tiks ierosināts sekmēt tādas budžeta politikas izstrādi, kas ir vides saistības veicinoša, un pārskatīt Enerģijas nodokļu direktīvu, kā arī vajadzības gadījumā izveidot oglekļa ievedkorekcijas mehānismu, lai novērstu oglekļa emisiju pārvirzi un saglabātu vienlīdzīgus konkurences apstākļus ar trešo valstu uzņēmumiem.

(10) Eurozonas dalībvalstu izturētspējai ir būtiskas strukturālas un institucionālas reformas, kas palielina konkurenci produktu tirgos, veicina resursefektivitāti, uzlabo uzņēmējdarbības vidi un valsts pārvaldes kvalitāti, ieskaitot tiesu sistēmu efektivitāti. Noturīgas ekonomikas struktūras novērš satricinājumu būtisku un ilgstošu ietekmi uz ienākumiem un darbaspēka piedāvājumu un var veicināt fiskālās un monetārās politikas darbību un ierobežot atšķirības, jo īpaši lejupslīdes laikā, radot labvēlīgākus apstākļus ilgtspējīgai un iekļaujošai izaugsmei. Strukturālo reformu, jo īpaši to reformu, kas paredzētas konkrētām valstīm adresētajos ieteikumos, labāka koordinācija un īstenošana var radīt pozitīvu blakusietekmi visās dalībvalstīs. Šajā sakarā valstu produktivitātes padomēm var būt svarīga nozīme, lai palielinātu

atbildību par reformām un uzlabotu to īstenošanu. Reformas ir vajadzīgas arī, lai risinātu steidzamas ilgtermiņa problēmas, piemēram, klimata pāreju un tehnoloģisko pārveidi. Vienotā tirgus integrācijas padziļināšana, kas ir izrādījusies nozīmīgs izaugsmes un konverģences dzinējspēks starp dalībvalstīm, arī var veicināt ražīguma pieaugumu.

(11) Eiropas sociālo tiesību pīlārā ir izklāstīti divdesmit principi par to, kā veicināt vienlīdzīgas iespējas un piekļuvi darba tirgum, taisnīgus darba apstākļus un sociālo aizsardzību un iekļaušanu. Tas ir veidots kā kompass, lai veicinātu augšupēju konverģenci virzībā uz labākiem darba un dzīves apstākļiem. Savukārt spēcīgāka un iekļaujošāka ekonomika un sabiedrība var veicināt Savienības un eurozonas noturību. Lai nodrošinātu taisnīgu un godīgu pāreju uz zaļo un digitālo ekonomiku, svarīgas ir arī reformas un ieguldījumi prasmēs, profesionālās pārmaiņās un efektīvākā sociālajā aizsardzībā. Pīlāra pilnīga īstenošana visos līmeņos, pienācīgi ņemot vērā attiecīgās kompetences, būs būtiska, lai veicinātu augšupēju konverģenci.

(12) Reformas, kas palielina līdzdalību darba tirgū, veicina kvalitatīvu darbvietu radīšanu, atbalsta veiksmīgas statusa maiņas darba tirgū, samazina segmentāciju un veicina sociālo dialogu, var palīdzēt veicināt iekļaujošu izaugsmi, uzlabot ekonomikas noturību un automātisku stabilizāciju, samazināt nevienlīdzību un risināt nabadzības un sociālās atstumtības problēmu. Individualizēts atbalsts profesionālām pārmaiņām, apmācība un pārkvalificēšana ir būtiski, lai veicinātu darba meklētāju savlaicīgu atgriešanos darba tirgū. Augstas kvalitātes izglītības un apmācības pieejamība visā dzīves ciklā prasa atbilstošus ieguldījumus, lai uzlabotu cilvēkkapitālu un prasmes, arī ņemot vērā digitālo un zaļo pāreju. Tas palīdz vidējā termiņā un ilgtermiņā uzlabot nodarbinātību, ražīgumu, inovācijas spējas un algas, palielinot eurozonas noturību. Ar tiesību aktiem nodarbinātības aizsardzības jomā jāparedz taisnīgi un pienācīgi darba apstākļi visiem darba ņēmējiem, jo īpaši ņemot vērā to, ka veidojas jauni, netipiski nodarbinātības veidi, kas paver jaunas iespējas, tomēr rada arī problēmas saistībā ar darbvietas drošību un sociālo aizsardzību. Arī efektīvas un ilgtspējīgas sociālās aizsardzības sistēmas ir izšķiroši svarīgas, lai nodrošinātu pienācīgus ienākumus un piekļuvi kvalitatīviem pakalpojumiem. Pensiju reformas un darba un privātās dzīves līdzsvara politika var būtiski veicināt dalību darba tirgū, nodrošinot Eiropas labklājības sistēmu ilgtspēju ilgtermiņā. Varētu būt noderīgi pāreju no darbaspēka aplikšanas ar nodokļiem koncentrēt uz zemu ienākumu saņēmējiem un otrajiem pelnītājiem. Lai stiprinātu atbildību un atbalstītu reformu īstenošanu, izšķiroša nozīme ir sociālo partneru iesaistei nodarbinātības, sociālajās un ekonomiskajās reformās.

(13) Eurozonas finanšu sektora stabilitāte kopš krīzes ir palielinājusies, lai gan joprojām pastāv nepilnības. Uzņēmumu un mājsaimniecību parāds vairākās valstīs joprojām ir augsts, un daudzos gadījumos valstu nodokļu sistēmas joprojām ietver stimulus aizņemties. Vajadzība pielāgot banku komercdarbības modeļus, zemās procentu likmes un arvien sīvākā konkurence, ko rada citi finansējuma veidi, turpina radīt spiedienu uz banku konkurētspēju. Ir panākts stabils progress riska samazināšanā, jo īpaši ieņēmumus nenesošu aizdevumu (INA) samazināšanā. Tomēr, ja INA īpatsvars joprojām ir diezgan augsts, ir vajadzīgi papildu pastāvīgi centieni, un visām dalībvalstīm būtu jāievieš atbilstīga politika, lai novērstu INA uzkrāšanos. Komisija 2018. gada martā iepazīstināja ar riska samazināšanas pasākumu kopumu, ar kuru palīdzētu risināt ar atlikušajiem INA saistītās problēmas un nepieļaut INA

uzkrāšanos nākotnē. Kā daļa no leģislatīvajiem pasākumiem attiecībā uz INA 2019. gada aprīlī tika pieņemta regula[5], ar kuru tiek ieviests "normatīvs prudenciālā atbalsta mehānisms", lai novērstu risku, ka nākotnē INA būs nepietiekams nodrošinājums; būtu jāpanāk turpmāks progress, lai turpinātu risināt INA jautājumu, jo īpaši virzot uz priekšu projektu direktīvai par INA sekundārajiem tirgiem. Kā uzsvērts Komisijas 2019. gada jūlija[6] ziņojumos par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanu, Savienībā ir vajadzīga visaptverošāka pieeja nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un teroristu darbību finansēšanas apkarošanai, lai novērstu konstatētos strukturālos trūkumus. Tam jo īpaši nepieciešama labāka noteikumu izpildes nodrošināšana un labāka uzraudzība, izmantojot vienotāku ES rīcību.

(14) Banku savienības izveide ir progresējusi, tai skaitā ar nolīgumu par vienotā noregulējuma fonda kopīgā atbalsta mehānisma īstenošanu, taču tā joprojām nav pabeigta. Lai turpinātu tehnisko darbu nolūkā sākt politiskās sarunas par Eiropas noguldījumu apdrošināšanas sistēmas (ENAS) izveidi, tika izveidota augsta līmeņa darba grupa. Šis darbs ir jāpabeidz, ņemot vērā ENAS nozīmi stabilai banku savienībai un plašākā EMS struktūrā, kas nozīmē, ka jāpievēršas visiem attiecīgajiem elementiem, lai veicinātu Eiropas banku nozares stabilitāti un efektivitāti. Visbeidzot, Komisija īstenoja visas saistībā ar kapitāla tirgu savienību paziņotās darbības. Tomēr dažreiz trūkst konkrēta atbalsta konkrētiem leģislatīvajiem dosjē, un ir vajadzīgi jauni centieni, lai likvidētu juridiskos, nodokļu un normatīvos šķēršļus kapitāla tirgu savienības izveidei, jo īpaši attiecībā uz noteikumiem par piekļuvi finansējumam, par maksātnespēju, uzraudzību un nodokļu atšķirībām, un lai panāktu efektīvāku ES līmeņa uzraudzību. Jāizvērtē arī nacionālo valsts obligāciju tirgu nozīme un darbība, lai risinātu jautājumu par tā dēvēto banku un valsts saikni.

(15) Lai stiprinātu EMS struktūru, prioritārā kārtā ir jāīsteno darbības, kas noteiktas 2019. gada decembra Eurosamita paziņojumā, kā arī Komisijas priekšlikumi, kuros paredzēti turpmāki pasākumi EMS izveides pabeigšanai. 2019. gada paziņojumā "Eiropas ekonomiskās un monetārās savienības padziļināšana: pārskats par paveikto četrus gadus pēc piecu priekšsēdētāju ziņojuma" izklāstīts pašreizējais stāvoklis un ieskicētas jomas, uz kurām īstermiņā un vidējā termiņā būtu jāvērš reformu centieni. Zināms progress ir panākts attiecībā uz ekonomisko savienību, jo ir panākta politiska vienošanās par budžeta instruments konverģencei un konkurētspējai eurozonā. Turpinās diskusijas par to, kā uzlabot Eiropas Stabilizācijas mehānisma instrumentu kopumu un pārskatīt tā Līgumu. Tomēr Padomē nav notikušas diskusijas ne par eurozonas fiskālās stabilizācijas funkciju, ne par eurozonas pārvaldības reformu. Komisija plāno ierosināt Eiropas bezdarbnieka pabalstu pārapdrošināšanas shēmu, lai labāk aizsargātu iedzīvotājus ekonomisku satricinājumu gadījumos.

(16) EMS izveides pabeigšana uzlabotu makroekonomikas rādītājus. Nepabeigta EMS kavē finanšu integrāciju. Tas ierobežo finansēšanas iespējas tik ļoti nepieciešamajām investīcijām, lai veicinātu iekļaujošu, ražīgu, ilgtspējīgu un stabilu ekonomiku. Nepabeigta EMS arī kavē monetārās politikas vienmērīgu transmisiju visā eurozonā

[5] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2019/630 (2019. gada 17. aprīlis), ar ko attiecībā uz zaudējumu seguma minimumu ienākumus nenesošiem riska darījumiem groza Regulu (ES) Nr. 575/2013 (OV L 111, 25.4.2019., 4. lpp.).

[6] Komisijas 2019. gada 24. jūlija ziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei COM(2019) 360 "Ceļā uz ES tiesiskā regulējuma nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas jomā labāku īstenošanu".

un ierobežo Eiropas spēju noteikt savas ekonomikas nākotni. Turklāt centrālas fiskālās stabilizācijas funkcijas trūkums būtiski vājina eurozonas pretciklisko fiskālo spēju. Arī virzība uz starpvaldību risinājumiem nav saskaņota ar pienācīgu pārskatatbildību ES līmenī. Tādēļ uzlabojumi eurozonas struktūru pārvaldībā būtu svarīgi, lai palielinātu demokrātisko pārskatatbildību. EMS stiprināšana ir būtiska, lai palielinātu Eiropas ietekmi pasaulē, attīstītu euro starptautisko nozīmi un veicinātu atvērtu, daudzpusēju un uz noteikumiem balstītu pasaules ekonomiku. Ir svarīgi, ka šīs diskusijas turpinās atklātā un pārredzamā veidā attiecībā uz dalībvalstīm, kas nav eurozonas dalībnieces, pilnībā ņemot vērā Savienības iekšējo tirgu.

AR ŠO IESAKA eurozonas dalībvalstīm individuāli un kolektīvi Eurogrupas ietvaros 2020. un 2021. gadā veikt turpmāk minētos pasākumus.

1. Eurozonas dalībvalstīs ar tekošā konta deficītu vai augstu ārējo parādu – īstenot reformas, lai palielinātu konkurētspēju un samazinātu ārējo parādu. Eurozonas dalībvalstīs ar lielu tekošā konta pārpalikumu – stiprināt nosacījumus, kas atbalsta algu pieaugumu, vienlaikus respektējot sociālo partneru lomu, un īstenot pasākumus, kas veicina publiskās un privātās investīcijas. Visās dalībvalstīs – veicināt ražīgumu, uzlabojot uzņēmējdarbības vidi un iestāžu kvalitāti, uzlabot noturību, uzlabojot preču un pakalpojumu tirgu darbību, jo īpaši padziļinot vienoto tirgu. Atbalstīt taisnīgu un iekļaujošu pāreju uz konkurētspējīgu zaļo un digitālo ekonomiku, izmantojot gan publiskos, gan privātos materiālos un nemateriālos ieguldījumus.

2. Dalībvalstīs ar augstu parāda līmeni – īstenot piesardzīgu politiku, lai ticami un ilgtspējīgi samazinātu valsts parādu. Dalībvalstīs, kurās ir labvēlīgs fiskālais stāvoklis, – izmantot šo stāvokli, lai vēl vairāk palielinātu augstas kvalitātes investīcijas. Gadījumā, ja prognozes pasliktinās, nodrošināt atbalstošu fiskālo nostāju kopējā līmenī, un vienlaikus īstenot politiku, pilnībā ievērojot Stabilitātes un izaugsmes paktu, ņemot vērā konkrētās valsts apstākļus un pēc iespējas izvairoties no procikliskuma, un būt gatavām koordinēt politiku Eurogrupā. Uzlabot valstu fiskālo sistēmu efektivitāti un publisko finanšu kvalitāti un pieņemt izaugsmi veicinošus nodokļu un citus attiecīgus budžeta pasākumus, kas sekmē ilgtspējīgu ekonomiku. Atbalstīt un īstenot ES darbības, ar ko apkaro agresīvu nodokļu plānošanu un risina problēmu saistībā ar sacensību par iespējami zemākiem uzņēmumu ienākuma nodokļiem.

3. Stiprināt izglītības un apmācības sistēmas un ieguldījumus prasmēs. Palielināt tādas aktīvas darba tirgus politikas efektivitāti, kas atbalsta integrāciju darba tirgū un veiksmīgas statusa maiņas darba tirgū, tostarp uz digitālām un videi nekaitīgākām darbvietām. Veicināt dalību darba tirgū, tostarp sieviešu dalību, un novirzīt nodokļus no darbaspēka, jo īpaši personām ar zemiem ienākumiem un otrajiem pelnītājiem. Veicināt kvalitatīvu darbvietu radīšanu, taisnīgus darba apstākļus un novērst darba tirgus segmentāciju. Uzlabot piekļuvi atbilstīgām un ilgtspējīgām sociālās aizsardzības sistēmām. Uzlabot sociālā dialoga efektivitāti un veicināt sarunas par darba koplīguma slēgšanu.

4. Pabeigt banku savienības izveidi, uzsākot politiskas sarunas par Eiropas noguldījumu apdrošināšanas sistēmu, veicot pasākumus, lai uzlabotu krīzes pārvarēšanu, un panākot, ka sāk darboties pasākumi likviditātes nodrošināšanai noregulējumā un vienotā noregulējuma fonda atbalsta mehānisms. Stiprināt Eiropas regulatīvo un uzraudzības sistēmu, tai skaitā pastiprinot nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas noteikumu uzraudzību un izpildi. Veicināt lielo privātā sektora parāda uzkrājumu sakārtotu samazināšanu, tai skaitā novēršot nodokļu jomā pastāvošos

stimulus aizņemties. Turpināt veicināt to, ka bankas eurozonā ātri samazina ieņēmumus nenesošo aizdevumu līmeni, un novērst šādu aizdevumu uzkrāšanos. Atjaunot centienus pabeigt kapitāla tirgu savienības izveidi.

5. Panākt vērienīgu progresu ekonomiskās un monetārās savienības padziļināšanā, ātri īstenojot darbības, kas noteiktas 2019. gada decembra Eurosamita paziņojumā, un panākt virzību uz priekšu visos pārējos aspektos ar mērķi stiprināt euro starptautisko nozīmi un pasaules mērogā projicēt Eiropas ekonomiskās intereses. Padziļināt ekonomisko un monetāro savienību un uzlabot tās demokrātisko pārskatatbildību, vienlaikus pilnībā ievērojot Savienības iekšējo tirgu, atklātā un pārredzamā veidā attiecībā uz dalībvalstīm, kas nav eurozonas dalībnieces.

Strasbūrā, 17.12.2019

Padomes vārdā –
priekšsēdētājs